

СРПСКИ СИОН

Год. IX.

Број 32.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 8. августа 1899.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Ad M. 196.

син. 23. ex 1899.

ДИСЦИПЛИНАРНА ПРАВИЛА

за православно српско свештенство у опсегу православне српске митрополије карловачке

А. Опште одредбе.

Увод.

§. 1. На основу канона светих Апостола, светих васеленских и помесних сабора и светих Отаца, те постојећих овопредеоних црквених и државних закона и прописа, донесених у духу православне цркве, а у цели, да се одржи законити ред у животу подручнога свештенства и ради правилнога вршења службе свештеничке, нарочито парохijske и протопрезвитерске, издаје Архијерејски Синод православних српских епископа у митрополији карловачкој правила, којих се свештенство у животу и раду своме има под строгом одговорношћу најсавесније придржавати.

Потчињеност дисц. правилима.

§. 2. Под одредбе ових правила потпадају сви православни свештеници митрополије карловачке.

На свештенство ван парохijske односно протопрезвитерске службе (умировљеници, вероучитељи, професори богословије и војнички свештеници) не односе се једино оне одредбе ових правила које су искључиво везане за предмете парохijske, односно протопрезвитерске службе.

Свештеници монашкога чина, кад су употребљени за парохijske службу, потпадају под одредбе ових правила и то потпуно у оним деловима, који се односе на вршење ове службе, у осталим пак деловима само у толико, у колико монашка њихова правила немају за извесне случајеве нарочите равногласеће одредбе.

Важност св. канона

§. 3. У колико у правилима овим нису исцрпљене све одредбе св. Апостола и св. васеленских и помесних сабора и св. Отаца, не могу се исте сматрати обустављенима, већ остају у пуној важности, и

свештенство их се има у даној прилици строго држати.

Б. Општа правила за живљење и служење свештених лица.

Главни позив свешт. лица

§. 4. Свако свештено лице позвано је, да својим примерним хришћанским животом, ревносним учењем и побожним богослужењем негује, руководи и унапређује религиозно-морални живот православне црквене заједнице у опсегу одређенога му службенога положаја и делокруга.

Особите врлине свешт. лица

§. 5. Љубав и оданост према својој цркви и народу, земаљском владару и отаџбини, савесност и пожртвовање у служби позива свога, часност и праведност у свима одношајима живота врлине су, које треба свештеника особито да красе.

Образовање свешт. лица

§. 6. Свештеник треба све своје способности и знање да усавршава и умножава, у корист своје службе по потреби и употребљава.

Јединство свешт. лица

§. 7. Дух православне цркве, који нас уједињава, захтева, да свештенике као пастире и начеонице цркве проицава један дух и осећај у њихову раду и смеровима, како би узајамним помагањем могли заједничко дело свога позива што више и боље унапредити.

В. Посебна правила.

а.) ЗА ЖИВЉЕЊЕ.

Лично понашање свешт. лица

§. 8. Побожан и моралан живот, као главни услов за успешан и истрајан рад свештенички, први је захтев живота свештеничкога.

§. 9. У спољашњем држању свом свештеник треба свагда да је пристојан, благ и смирен, у мишљењу мудар, у речи опрезан и разборит, а у опхођењу предусретљив и љубазан.

Његов карактер треба да је отворен

и чист од сваког лицемерства, фанатизма лукавства и порочних страсти.

Породичан живот.

§. 10. Породичан живот свештеника треба да је саобразан начелима науке хришћанске у свима његовим одношајима и да служи за најбољи пример другима.

За све том противне преступе као: лакомисленост, немарност и разне саблазни у породичном животу свештеници потпадају под строгу одговорност.

Домаћи живот

§. 11. У домаћем животу и занимању свом свештеник треба да се уклања од свега онога, што може његов углед понизити, или правом позиву његову сметати, као што је: свађање, псовање, оговарање, сплеткарење, суровост, похлепљивост, држање крчме и дућана, коцкање на новац, кајишарење, пијанчење, непотребно похађање крчме, делотворно учествовање у јавним беседама и забавама, играње, гледање саблажљивих представа у позоришту (које за време поста има савим избегавати), конкубинат, јавно пушење, разни шпортови, сујетно кићење, као што је ношење ланца од сата око врата, прстења на руци и у опће ма каквих адиђара и т. д.

За све такве преступе, у колико би свештеници у њима упорни остали, потпадају под строгу казну.

Домаћи живот

§. 12. Као главно занимање у домаћем животу свом треба свештеник да сматра молитву, изучавање св. писма, богословских књига и списа са осећајем дужности, да му се ваља свом ревношћу својом одати позиву свом.

§. 13. Свештенику је слободно занимати се списатељским радом и световнога правца; ну тај рад не сме бити противан учењу цркве православне, ни духу њезину.

Свештеник у јавности

§. 14. Свештеник је одговоран својој црквеној власти за сваку своју у јавности учињену усмену или писмену из-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

www.јаву,rs за коју се докаже, да од њега потиче.

Одело свештеника

§. 15. Свештеник мора носити прописано одело, које се састоји из дбње и горње хаљине, за тим појаса, шешира и обуће.

Крој одела и облик шешира остаје онај исти, који у овој митрополији постоји. Боја хаљина има бити црна или угасито-плава са поставом одговарајуће боје. Боја појаса је плава, осим ако свештеник није од свога Епископа одликован црвеним појасом — вишњикасте боје. — Протопрезвитеру припада уз црвен појас и постава горње хаљине исте боје.

§ 16. Свештеник је дужан у горепрописаном оделу долазити у цркву, за тим пред старије своје и на јавне свечаности и састанке.

У зимско доба може бити горња хаљина замењена и друге врсте зимском испод колена дугом хаљином загасите боје.

Вршећи пак у парохији разне дужности или излазећи ван своје куће другим којим послом као и приликом примања својих парохијана у свом дому, мора свештеник имати на себи бар доњу хаљину и појас.

Забрана за косу и браду

§. 17. Свештенику се строго забрањује косу и браду на кратко стрићи.

Обдржавање поста

§. 18. Свештеници су дужни свакидашњом умереношћу својом у јелу и пићу, а нарочито држањем прописаних постова, служити парохијанима својим добрим примером.

Парничење свешт. лица

§. 19. Свештеник се без крајње нужде не сме парничити ни с ким, а најмање са својим парохијанима, па ни друге подстицати на свађу и парничење, нит их заступати пред судом.

Свештенику је изнимно дозвољено у праведној ствари пред судом заступати само сироте и оне, који се под његовим туторством налазе.

Парничење свешт. лица

§. 20. Дружевни живот међу свештеницима треба да је пријатељски, братски т. ј. да узајамним поштовањем и помагањем негују искрено и право братољубље.

§. 21. Свештеницима није дозвољено, да се међусобно парниче пред грађанским судом без дозволе својега епископа.

Одношај свештеника према властима, суграђанима и иноверцима.

§. 22. Одношај свештеника према представницима грађанске власти треба да је званично учтив и узајамно услужан.

§. 23. Са суграђанима својима треба свештеник да живи у слози и љубави.

§. 24. Свештеник је дужан свакој законитој вероисповести својих суграђана одавати дужно поштовање, а при том углед своје вере и цркве свагда најбрижљивије чувати и подизати.

Политично деловање свештених лица

§. 25. Свештенику је забрањено издавати или уређивати политичан лист као и потпомагати било којим начином такве листове, који вређају религијозне и моралне осећаје хришћанске.

§. 26. Свештенику је под најстрожијом казном забрањено стојати у било каквој вези са таквим друштвима или личностима, чији рад смера на рушење законитога реда и поретка у цркви и држави.

б.) ЗА СЛУЖБУ.

Старешинство међу свештеницима

§. 27. Свештеници се разликују на старије и млађе. по следећем реду од нижега на више: 1. ђакон (јерођакон, протођакон, архиђакон) 2. презвитер (јереј, јеромонах, синђел) 3. протопрезвитер (протојереј, игуман, протосингел) 4. архимандрит.

Међу равнима по степену свештеничком или достојанству црквеном старешинство припада оном, који је пре на дотични степен рукоположен односно на дотично достојанство произведен.

§. 28. Настојатељу манастира припада у његову манастиру безусловно старешинство према сваком свештенику који није достојанством виши од њега.

Тако исто припада окружном протопрезвитеру безусловно старешинство према свима паросима у његовом протопрезвитерату макар било међу овима и протојереја старијих од њега по произведењу.

Не мање и пароху према оним свештеницима, који код његове цркве служе, припада тако исто старешинство макар било међу овима и старијих од њега по рукоположењу.

Иначе у сваком другом случају старешинство међу свештеницима равна се према главној одредби §.-а 27. ал. 2.

§. 29. Сваком свештеном лицу, које ма у којем званичном послу заступа свога Дијецезана, припада за то време старешинство према свима осталим свештеницима.

§. 30. Одликовање црвеним појасом има се сматрати као признање неких заслуга по цркву и служи дотичном свештенику за украс и препоруку, но оно за само старешинство међу свештеницима не одлучује.

То исто важи за сва таква одликовања, којима се не постизава никакав виши степен свештенички или веће достојанство црквено.

Поштовање и поздрављање

§. 31. По чину и достојанству млађи свештеници дужни су од себе старијим свештеницима свагда и на сваком месту поштовање своје одавати и пристојно их поздрављати.

А сваки свештеник без разлике дужан је свакога православнога Епископа поздрављати дубоким поклоном и целивање архијерејске деснице.

§. 32. Ако се два или више свештеника састану као непознати, дужност је млађих, да се представе старијима.

Долазак у резиденцију

§. 33. Сваки свештеник, без разлике степена и достојанства, ако се ма каквим послом бави дуже од једнога дана у седишту свога Епископа, дужан је, да се Епископу пријави.

Исто је тако дужан свештеник, да се и свом окр. протопрезвитеру, односно

заменику му, ма где се с њиме састао, пријави, па и сваком свом сабрату, у чијем се месту налази, посету учини.

Окружни протопрезвитери

§. 34. Окружни протопрезвитер стоји на челу парохијском свештенству једнога протопрезвитерата. Он је посредник између духовне власти с једне и парохијскога свештенства с друге стране, те непосредни надзорник владања и доброга реда у служби над парохијским свештенством.

§. 35. Окружном протопрезвитеру, као таквом, припада поштовање и послушност од стране парохијскога свештенства његова протопрезвитерата у свима службеним одношајима.

§. 36. Окружни је протопрезвитер непосредно одговоран духовној власти својој (епископу, конзисторији) за тачно и савесно обављање оних дужности, које су му законом и наредбама надлежне власти прописане, а не мање и за строго спровођење и извршивање свих налога и распоређења духовне власти, која се односе на службу и дисциплину парохијскога свештенства.

§. 37. Окружни протопрезвитер мора бити искрен према својој духовној власти, те поуздан, тачан, савестан у својим извештајима, како би духовна власт могла у извештајима њиховим наћи сигурну подлогу за доношање својих одлука.

§. 38. Окружни протопрезвитер дужан је тачно познавати свакога свештеника у свом протопрезвитерату, како по његовим способностима тако и по његову раду у служби и у дисциплини

Тога ради је дужност окружнога протопрезвитера, да води списак парохијскога свештенства, који има садржавати не само опште белешке о сваком поједином свештенику, него и врлине, мане, одликовања и казне и све остале околности појединога свештеника, о чему има концем сваке године подносити извештај епископу односно конзисторији.

§. 39. Окружни протопрезвитери дужни су сваке године обићи своје протопрезвитерате и, према добивеном упут-

www.ству од епископа односно конзисторије, о том извештај свој Епископу односно конзисторији поднети.

Парохијско звање

§. 40. У дужности парохијскога звања спада: вођење матрикула и осталих прописаних протокола, издавање потребних докумената и свако друго званично дописивање.

§. 41. Свештеник, као званичник, дужан је назити, да му званично дописивање буде чисто, уредно и пристојно по пропису.

§. 42. У сваком парохијском звању мора се на видно место изложити списак свих периодичних извештаја, који се имају властима преко године подносити.

§. 43. Поднеске своје епарх. власти имају свештеници подастирати путем својих окр. протопрезвитера, којима у дужност спада сваки такав поднесак са својим засебним извештајем и мишљењем на надлежно место спровести. Само у прешнима и лично-поверљивим случајима, могу се свештеници непосредно вишој власти својој обраћати.

§. 44. Свештенику није дозвољено мимо своје парохијско звање примити још и друге какве службе, нарочито код новчаних завода. Овамо не спада учитељска служба, ни чланство у разним државним, земаљским или автономним представништвима, у колико свештеник не би био тим спречен у вршењу своје свештеничке службе; ну свагда са знањем и одобрењем свога епископа.

§. 45. Такони и капелани у служби својој потчињени су дотичном пароху односно окр. протопрезвитеру, којем су додељени.

§. 46. Изнуђавање награде за службени посао, који је по закону бесплатан, казниће се као глобљење.

Поштовање Епископа

§. 47. Свака увреда, нанесена Епископу од свештенога лица, казниће се каноничном строгошћу.

Послушност Епископу Дијецезану.

§. 48. Сваки налог свога Епископа

у стварима црквеним и службеним дужан је свештеник безусловно извршити и свакој његовој одредби у том погледу покоравати се.

Допуст.

§. 49. Без допушта није дозвољено свештенику одсуствовати више од 24 сата од службе своје, а недељом и празницима пре подне забрањено је свештенику без велике нужде путовати.

§. 50. Допуст од 8 дана може свештенику поделити дотични окр. протопрезвитер, односно заменик његов; а за дужи допуст потребна је дозвола Епископа Дијецезана.

§. 51. Осим случаја крајње нужде свештеник не може допуст наступити пре, него што му је тај званично подељен и заменик пристављен.

§. 52. Прописи, који важе за допуст преко 8 дана, обвезни су и за окр. протопрезвитере и администраторе протопрезвитерата.

§. 53. Свештено лице ако самовољно остави место службе своје, па се ни услед позива своје власти не поврати у одређеном року, сматраће се, да је службу своју напустило и потпада каноничној казни.

Црквени иметак.

§. 54. Свештенику је забрањено не само да у своју корист употребљава црквени иметак или ишта, што је својина црквена, него је и дужан да пази, да то ни други не чине.

в.) ЗА БОГОСЛУЖЕЊЕ.

§. 55. У храму и ван храма дужан је и властан свештеник свршавати само оне службе, које по правилима црквеним и одредбама црквене власти спадају у његов делокруг.

Суспензија од звања

§. 56. Свештеник, који се налази под суспензијом од звања, не може свршавати никакво свештенодејство ван ако би му то његов Епископ за извесне случајеве изнимно дозволио.

Свршавање богослужења

§. 57. Свако богослужење и молитвословље, које се обавља или у храму или ван храма, било као општа јавна молитва или по жељи и потреби појединих лица, има се свршавати у своје време, по уставу црквеном, тачно, уредно и побожно.

§. 58. Сваки је свештеник дужан да се при свршавању св. литургије безусловно причести. Ако свештеник није спреман за св. причешће, строго му је забрањено, да свршава литургију.

§. 59. Појање и читање свештеничко при свештенодјејствима мора бити гласно (осим тихих молитава), разговетно без брзања и изостављања реченица и речи.

§. 60. Свештенику је строго забрањено, да већ отпочето богослужење без крајње нужде прекине.

§. 61. Свештенику је под теретом строге казни забрањено, да се при богослужењу разговара, смеје, непотребно осврће или ма чим забавља.

§. 62. Ако два или више свештених лица заједно свршавају богослужење, имају се млађи у погледу реда безусловно покоравати наређењима старијега односно најстаријега међу њима.

§. 63. За свештенике, који се при богослужењу у цркви налазе а не чинодјејствују, одређено је место у столовима десне певнице, где ће лицем окренути према олтару један иза другог по старшинству стајати.

Храм

§. 64. Дужност је свештеника старати се за уредност и чистоту храма и црквених утвари и настојати, да се на бави све што је нужно за храм било као намештај, било као предмет за богослужење, било као украс, и да све одговара по облику, материји и начину израде прописима, духу и доброме обичају православне цркве, а црквене књиге да су дозвољенога издања.

У колико би у том погледу било каква неспоразума између свештеника и црквене општине, одлучиће духовна власт.

Црквено одјејаније.

§. 65 Црквено одјејаније има бити чисто и цело, на што ће свештеник по потреби црквену општину упозоравати.

Забрана путовања у невреме

§. 66. Свештенику није дозвољено да у време, када се у цркви св. литургија свршава, на пут полази, ни да се на јавним местима виђа.

§. 67. Свештеник, који занемарује своје верске дужности, одговоран је због непобожности.

Приватно богослужење

§. 68. Свештеник је дужан сваку црквену функцију, за коју није законом одређена никаква засебна наплата, безусловно, а оне функције, које су под пристојбом, само на захтевање парохијана свршавати.

§. 69. Помене, парастосе и литургије за мртве, ради којих су учињена завештања цркви, имају се у тачној евиденцији водити и у одређено време неизоставно свршавати.

§. 70. Свештенику је света дужност пазити, да се у цркву не увуче и не унесе ништа, што би било недостојно светиње храма.

г.) ЗАУЧЕЊЕ.

Главна сврха учења

§. 71. На опште јавно проповедање речи Божје у својој парохији, има свештенство особиту пажњу обратити и настојати најозбиљније, да се ум његових парохијана што више обогати познавањем хришћанских истина, срце њихово оплемени, а воља у тежњи за добром укрепи.

§. 72. Занемаривања проповедања потпада под исту казну, као и пренебрегавање сваке друге дужности.

§. 73. И ван храма је дужан свештеник као духовни отац своје парохијане у свакој даној прилици поучити, саветовати, тешити, од рђавих обичаја одвраћати и од заблуда чувати.

Катихетска служба

§. 74. Особитом ревношћу дужан је свештеник и своју катихетску службу

вршити, па и ваншколску младеж обучавати у науци вере и пјенију црквеном.

§. 75. Проповедање и поучавање има бити јасно и приступачно, једноставно, убедљиво и одмерено.

Забране при проповедању

§. 76. Строго је забрањено свештенику при проповедању и поучавању заступати какво вери и цркви православној противно учење, или дотицати се политичних и таквих предмета, који могу негововање изазвати, или употребљавати непристојне, неподобне и смешне изразе и представе, или ма кога лично нападати и вређати.

Г. Одговорност свештеника.

Дисциплинарна власт

§. 77. За сваки учињени преступ свештеник је одговоран свом Епископу односно конзисторији као првостепенем духовном суду.

§. 78. Преступи могу бити мањи, тежи и најтежи.

Преступи

§. 79. Мањи су преступи они, који су учињени из несмотрености, непажње и заборавности.

§. 80. Тежи су преступи они, од којих потиче рђав пример у живљењу и владању, понижавање свештеничкога достојанства, занемаривање дужности, изгреди против реда и дисциплине и јавна саблазан.

Но и мањи преступи постају тежима, ако се понављају.

§. 81. Најтежи су преступи они, који се чине против вере, цркве и црквенога учења, против законитога поретка у друштву, држави и цркви, за тим преступи очите самовоље, необузданости и упорности, као и сви злочини.

Но и тежи преступи постају најтежима, ако се понављају.

§. 82. Сваки преступ повлачи за собом дисциплинарну казну, која се према тежини преступа одмерава.

Казне

§. 83. Дисциплинарне казне могу бити

блаже, које се одређују за мање преступе, строжије, које се одређују за теже преступе, и најстрожије које се одређују за најтеже преступе.

§. 84. Блаже су казне: 1.) опомена; 2.) укор писмени преко протопрезвитера, 3.) укор усмени пред конзисторијом.

§. 85. Строжије су казне:

1.) привремена забрана свештенодјелства једнога или свију;

2.) одлучење од места службе од две недеље до месец дана уз епитимију, коју му наложи Епископ Дијецезан, односно место овога новчана казна у корист срп. нар. цркв. митрополијскога свештеничко-удовичкога мировинскога фонда у износу до 50 фор. а. вр.;

3.) губитак црквенога одличја.

§. 86. Најстрожије су казне:

1.) губитак места службе;

2.) губитак црквенога достојанства;

3.) коначна забрана свештенодјелства;

4.) лишење чина;

5.) анатема.

Призив

§. 87. Против блажих казни као и строжијих под 1.) нема призива и одмах су правомоћне.

Против строжијих казни под 2.) и 3.) отворен је пут призива на вишу власт у року од 14 дана.

Пресуде, које гласе на најстрожију казну имају се званично (exoffo) са свима овоодносима списима вишој власти на одобрење подносити.

§. 88. Ако је свештеник оптужен због тежега преступа, може он и за трајања саме истраге бити суспендован од звања и половине свих берива, која ће заменику припасти.

§. 89. Посебна одређења за дисциплинарни поступак и пословни ред конзисторија и митроп. црквенога савета садрже се у посебном „судском поступнику.“

Последице казне

§. 90. Свака дисциплинарна казна повлачи за собом неке последице.

Последица је блаже казне, да кажњени свештеник не може за годину дана: бити одликован ни припуштен у канди-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дацију на боље место, ни препоручен за какову припомоћ.

Последица је строжије казне, да кажњено свештено лице не може за три године дана добити у претходном параграфу означене погодности ни одличија, а изгубљено једном одличје не може се задобити пре 6 година.

Последица је најстрожије казне, — да губитком места службе кажњено свештено лице не може за пет година добити стално звање, а губитком црквенога достојанства кажњено свештено лице лишава се тога коначно.

Опрост

§. 91. Кажњеном свештеном лицу, ако покаже довољне плодове покајања, може се отпустити како један део казне тако и последица њених и то:

а.) Код пресуда конзисторијалних може епископ отпустити кажњеноме половину-досуђене казне и половину последица њених.

б.) Код призваних пресуда конзисторијалних односно код пресуда митрополитскога црквенога савета може митрополит-патријарх отпустити кажњеноме једну трећину досуђене казне и половину последица њених.

ИЗ СЕДНИЦЕ ПРАВОСЛАВНОГА СРПСКОГА СВ. АРХИЈЕРЕЈСКОГА СИНОДА,

држане у Карловцима 29. марта 1899. године.

Георгије с. р.

Патријарх.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Тумачење речи и назива, који се у црквеном језику употребљавају.

По Михајловском „Словару“ и другим изворима ради

Ст. С. Илић.

К.

Кадило или кадионица је црквени сасуд којим се кади. Кадионица се састоји обично из два главна дела: нижњег, који има облик дубока тањира, у који се ставља усижано углевље с тамјаном или измирном — и

горњег, као заклопца, на којем се налазе многи ситни отвори, кроз које пролази пријатни мирис. Обе половине кадионице спојене су посредством ланчића, који се опет на једном месту састављају, да се кадионица удобно може у руку узети и њоме кадити цео храм или неки делови његови, као и присутни народ, односно и ради посвећења спремлени предмети. Значење кађења бива различно према томе при каквом се свештеном акту оно обавља; с наше стране пак кађење означава пламену молитву к Богу, а од стране Бога, невидљиву благодат светога Духа, која нам се шаље ради утешења и насладе душа наших.

Кандило Реч ова долази од грчке речи *κандύλα* или још пре од латинске *candella* и значи *свећа, свећњак, сасуд у којем се сагорева уље*. Осим обичних кандила у храмовима се употребљавају још и тако звана *поликандила*, и *паникандила*. Поликандило долази од грчкога *πολύς* — *много* и *κандύλα* — *свећа*, те значи *много-свећник*, т. ј. таква свећњак, у којег је горњи део разгранат на много грана и на којој се свакој налази место за свећу; односно под називом *много-свећник* може се подразумевати и такво велико кандило из којег се пружају краци, на које су утврђени сасуди за левање и сагоревање уља. Поликандила могу бити са седам или дванаест свећа. Поликандило са седам свећа означава нам седам дарова Духа светога, а оно са дванаест преставља нам дванаест Апостола Христових. *Паникандило* долази од *πας* и *κандύλα* и значи *свесвећњак*; на паникандилу се налази више од дванаест свећа. Паникандило се обично ставља на средину храма, обешено о свод храма. Паникандило се код нас обично назива *пољелејем*. На паникандилу су свећњаци поређани по круговима у неколико редова. Паникандило нам означава сјајним звездама украшени свод небесни.

Κανών. Грчка реч *κάνων* значи *правило*. Реч канон има два значења на црквеном језику. Под каноном разуме се у првом реду *заповед* духовникова, коју овај после исповеди даје своје духовноме сину, на духовну корист овога; под каноном се подразумева и *забрана*, коју такође духовник даје своје духовноме сину, да би се што боље од греха сачувао. Тако н. пр. духовник му забрањује на извесно време употребљавати извесну врсту хране; налаже

му да сваки дан чини извештај број земних поклона и т. д. (в. Номоканон).

Под каноним се разуме још и скуп духовних песама по извесном правилу и размеру сложених у једну стројну целину. Канон се обично састоји из девет песама; али уз свету четрдесетницу и педесетницу налази се канона, који се састоје и из мањег броја песама — из две, три и четири песме; у том случају се изнад канона ставља натпис: *двопѣсницз, трипѣсницз, четворпѣсницз*. Садржина свих девет песама канона прилагођена је садржини девет песама библијских, што се врло јасно може приметити на првом тропару сваке песме, који се назива ирмосом.

Прва песма канона је подражавање оној песни, коју је испевала Маријам сестра Мојсејева после прелаза Јевреја преко Црвенога Мора; у овој се песни свагда слави Бог, за Његова многобројна чудеса и добротинства учињена роду људском.

Друга се песма позајмљује из песме Мојсејевој, коју је он дао Јеврејима, да их изобличи за будућа безаконја и да им предкаже будућу судбу њихову; ова је песма покајничке садржине и поје се само уз свети велики пост.

Трећа песма је подражавање оној песни, коју је испевала пророчица Ана, мати Самуилова, која је била пређе неплодна, а за тим се посредством молитве опростила неплодности. Песма ова, преставља нам Цркву, која је такође пређе неплодна била, али која је после заслуга Исуса Христа и благодаћу Светога Духа постала благодатна и многочадна; ово се значење по преимућству односи на Цркву, која је постала од незнабожаца.

Четврта песма је позајмљена из молитве пророка Авакума, коју је овај изговорио тада, када је пророчки видео Бога, где иде из горе приосјењене; ово је пророчка песма о доласку Сина Божјег Исуса на земљу и о Његову ваплоћењу од пречисте Дјеве.

Пета песма узета је из песме пророка Исаије; садржина јој је различна, но она већином садржава молитву, да се пошаље небеска светлост нама, који живимо у тами греховне ноћи; по некада се у овој песни налази и пророчанство о ускренућу мртвих.

Шеста песма је из песме пророка Јоне, коју је овај испевао у утроби китовој; сходно тужној песни његовој и ова песма садржи

обраћење молитвом к Богу, коју Му износимо из дубине зала у коју нас уваљују наши греси.

Седма се песма позајмљује из песме трију младића, који останаху неопажени у вавилонској пећи.

Осма је песма из исте песме трију младића, у којој они позивају сва створења, да славе Господа речима, да Му поју и да Га преузносе кроз све векове.

Девета песма је сложена из речи пророчанске песме пресвете Богородице, што их је изговорила при првом састанку, по Благовестима, са својом тетком Јелисаветом, — и из песме свештеника Захарије, што ју је овај испевао при рођењу Јоана Предтече, када му се језик одрешило.

„Ових девет песама, као тројствени образ пребожанствене Тројице, поје света Црква сваки дан у канонима, као победне песме и песме које изражавају благодат Божју“ (Нов. Скрижалъ ч. II чл. 4. 517). Свака песма садржи у себи по неколико стихова, који се називају *тропарима*; први тропар сваке песме назива се ирмосом; ирмос се поје на крају песме и назива се *катавасијом*, (в. Тропарь, *ἰρμός, Катавасiа*).

Катавасiа. Грчка реч *καταβάσις* значи *силазак, излазак*. Катавасијом се назива ирмос, при појању којег треба да се појци из обе певнице сиђу и састану на средини храма. Катавасија се по пропису поје на крају сваке песме канона. Деветнаеста глава црквеног устава бави се катавасијама и излаже све прописе гледе појања катавасије у току целе године.

Катавасијом се назива год нас још и књига у којој су скупљене главније духовне песме за недељне и празничке дане и која је сходно удешена за домаћу и школску употребу.

Катапѣтасма. Грчка реч *καταπέτασμα* — значи *завеса*, (види *Завѣса*).

Катасарка. Грчка реч *κατάσαρκος* — значи *оно, што је на телу, што се на тело ставља*. Катасарком се назива доња одећа светога Престола. Она се још чешће назива *сарчицом* или *срачницом*, то јест кошуљом. Катасарка или сарчица — сарчица означава *плаштаницу*, којом је обвито било мртво и наго тело Исуса Христа приликом Његова погребља.

Кадѣдра. Грчком речју *κάθεδρα* означава се свако *узвишено место* — *седали-*

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ише. Катедром се назива узвишено седалиште на гврњем месту, које је за архијереја установљено (в. Горње мѣсто).

Катедром се још по некада назива и црквенски амвон, па и *проповедаоница*, с које се народу држе проповеди.

Кадџма, долази од грчке речи *καθίζω* — седим, и значи *седење*. Да би објаснили ову реч, морамо приметити, да је псалтир у црквеној употреби подељен на двадесет — по могућству међу собом једнаких — делова. Ових двадесет одељака псалтира распоређени су уставом црквеним тако, да се у току седмице на јутарњим и вечерњим богослужењима, цео псалтир један пут прочита; а уз велики пост прочитава се он два пута седмично, на вечерњама, јутрењама и часовима. За време овога читања дозвољено је вернима седети у храму, те се из тога разлога ова читања и називају *кадџмама* — *седењима*. Према томе катизма је уставом црквеним одређено и прописано читање псалтира, при којем је дозвољено седети; а како је псалтир подељен на двадесет таквих читања, то се у њему налази и двадесет катизама.

Киноникъ. Реч ова долази од грчке речи *κοινωνέω* — идем у општину; *κοινωνικός* значи *који се односи на општење, приопштни* или као што се обично у црквеним књигама назива *причастенъ*. Киноником или причастним назива се из пророчких књига позајмлени стих, што се поје на литургији за време причешћивања свештеника у олтару и световњака ван олтара. Причастни се увек завршује појањем *аллилуја*, — *хвалите Бога*; ова се хвала односи на Бога, присутног у светим дарима, који се показују и раздају народу.

Клиросъ. Ова је реч постала од речи *клиръ*, под којом се у овом случају подразумевају нижи служитељи црквени — чтеци и певци. Према томе клиросом се називају места у предњем делу храма, која су одређена за чтеце и певце. Таквих места има обично два, једно с десне а друго с леве стране на извесном растојању од амвона, тако да се десни клирос налази код јужних, а леви код северних двери. Клироси и појци на њима представљају анђелске хорове, који величају и поју славу Божју. — Клироси се код нас називају *певницима*.

(Наставиће се).

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(На Превишњи Рођен Дан Његова Величанства) милостивога нам цара и краља *Франца Јосифа Првога*, 6. (18.) августа о. г. служено је у саборној цркви Карловачкој, под начелством Његове Светости, патријарха српскога, преузвишенога господина *Георгија Бранковића*, свечано благодарење. После благодарења примила је Његова Светост, као дјествителни тајни саветник Његова Величанства, честитке Превишњем Рођен Дану од местних области, уреда, корпорација и грађанства.

У 1/2 после подне био је у патријарашкоме двору свечани обед у славу Превишњега Рођен Дана.

(Патронат Монашке Школе) држао је прошле среде, 4. (16.) августа о. г., седницу своју, под председништвом Његове Светости, патријарха српскога, преузвишенога господина *Георгија Бранковића*. Осим осталих предмета решено је: Да се, услед реорганизације која ће се са Монашком Школом спровести концем школске године 1899/900, у исту не примају нови питомци. — Пошто је досадањи управитељ Српске Манастирске Штампарије, протопрезвитер *Јован Јеремић*, поводом свога избора за окружнога протопрезвитера Карловачкога, на управи те штампарије дао оставку, постављен је за управитеља исте штампарије парох Земунски, протојереј *Димитрије Руварац*, с тим, да управу штампарије прими 1. октобра о. г. —

СЕТИМО СЕ ШКОЛСКОГ „ФОНДА СВ. САВЕ“

Од г. *Милана Мандровића*, професора на Вишој Девојачкој Школи у Панчеву, примили смо 9 ф. 48 нов. као прилог наставника и ученица исте школе фонду Св. Саве.

Приложише: *Милан Мандровић*, *Обрад Давидовић*, *Мита Тоналовић*, *Катица Петковић*, *Даница Чакловић*, *Даница Вујашковић* и *Исидора Секулићева* по 1 ф., а ученице исте школе свега 2 ф. 48 нов. Хвала племенитим приложницима на овоме прилогу.

Као прилог Фонду Св. Саве послао нам је неко из Идвора 5 ф. 60 н. На купону новчане дозначнице није обележено име приложника, нити нам се досада јавио.

Новац је предан благајни српских нар цркв. фондова у Карловцима.

ПОЗИВ

НА

ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

„Српске пчеларске задруге у Руми“.

Према §-у 11. друштвених правила има се одржати редовита главна скупштина „српске пчеларске задруге“ у другој половини месеца августа сваке године, на држећи се те одредбе сазива потписана управа редовну главну скупштину, која ће се одржати 16. (28) августа о. г. у Руми у порти код срп. православне цркве Свих Светих у 10 сати пре подне.

Дневни ред:

- 1.) Извештај управе о свом раду и напретку друштвеном;
- 2.) Избор нове управе и разрешнице старе;
- 3.) Предлог за промену §. 6. друштвених правила;
- 4.) Предлог да се поднесе представка вис. кр. зем. влади у Загребу ради редовне припомоћи друштву;
- 5.) Евентуални предлози и
6. Предавање из пчеларства.

Умољавају се г. г. чланови, да у што већем броју дођу на скупштину. Онима, који желе стан имати побринуће се одбор ако се потписаном председништву до 8 (20.) августа пријаве.

Из седнице одбора „Срп. пчеларске задруге“ у Руми дне 1. (13.) августа 1899. држане.

Председник:

Теодор Богдановић с. р.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

БРАНКОВО КОЛО

ЗА

ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК

ПАЈА МАРКОВИЋ АДАМОВ

V. год.	У Срем. Карловцима	бр. 31.
---------	--------------------	---------

САДРЖАЈ:

Алекса Шантић: *Мати* (песма.) — Мирко Бајић: *Из првих дана овога века* (историјска црта.) — А. П. Чеховъ *Певачки збор* (приповетка.) — Гроф Л. Н. Толсти: *Васкрсеније* (роман.) — Ур. Петровић: *Всеволод Михаилович Гаршин*

(књижевна црта.) — Др. Л. Томановић: *Г. Руварац и Montnegrina*. Проф. Милутин Јакшић: *О Арсенију IV. Јовановићу Шакабенти* (лекције из историје карловачке митрополије.) — Ковчежић: *Књижевни прикази. Књижевне белешке. Белешке о уметности.*

ПРАВОСЛАВНА МОРАЛКА

за више разреде средњих школа

написао

Сава Теодоровић,

проф. и катихета у кр. реал. гимназији,

која је одобрена за школски уџбеник решењем св. архијерејског синода Митрополије Карловачке од 29. марта (10. априла) 1899. Бр. М. 50. Сив. 18. ех 1899.

Књига износи 16 штампаних табака на великој осмини.

Цена књизи је 2 круне (2 динара 30 п. дин.).

Књига се може добити код потписаног у Земуну за готов новац или уз поштанско поузеће (per Post-Nachnahme). Књижаре имају 25% рабата.

Изашла је 14. свеска Декамерона. Цена 20 нов.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

С. О. 4153. прев. ех 1899.

124 3—3

СТЕЧАЈ.

У стипендијској заклади *Мојсила Моловића и сунруге му Христине* имају се поупити два питомачка места и то једно место за ученике више гимназије са стипендијом од год. 200 фор. а. вр., а друго за слушаоце срп. прав. богословије са стипендијом од год. 300 фор. авр.

Молитељи српске народности и православне вере уз то припадници земаља угарске круне морају сведоџбама исказати добро владање, добар успех у наукама, сиромаштво и најпосле да су здрави.

Синови српских православних свештеника поред једнаке квалификације имају првенство пред другим молитељима.

Изабрани питамац гимназиста мора слушати своје науке у срп. прав. вел. гимназији карловачкој, а питамац богослов у срп. прав. богословском училишту карловачком.

Ваљано инструсане молбенице треба поднети потписаном ради избора најдаље до 3. (15.) септембра 1899. год.

У Карловцима 13. (25.) јула 1899. год.

Георгије
Патријарх.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 145 2—3

Потписана срп. правосл. црквена општина издаваће дана 15. (27.) августа о. г. у 3 сата по подне 60 јутара земље оранице у једном комаду под закупи на 3—6 година.

Господа дражбоватељи имају у име јамчевине положити 5% од искљичне цијене.

Дражба ће се одржати у кући мјестне политичке општине.

Дражбени увјети могу се у свако доба видети код потписаног перовође.

Из одборске сједнице срп. правосл. црквене општине у Дољ. Товарнику (код Руме) 4. (16.) јула 1899.

председник.

перовођа.

Мита Ковачевић

Милош С. Познић

учитељ.

СТЕЧАЈ 161 1—1

на учитељско место у Хрњакову у Темишварској епархији.

Плата 150 фор. 24 кибле жита, 24 кибле кукуруза, 12 метери дрва за учитеља и 12 за школу, 4 ланца добре ливаде, са прописним станом.

Дужности прописане Школском Уредбом и наредбама.

Само прописно оспособљени узеше се у обзир — а првенство имају они, који знају румунски. Рок стечаја 15. (27.) август 1899.

Хрњаково (Aranyág, р. Temes-Rékás) 1. (13.) августа 1899.

Пантелија Богдан Партеније Војин

перовођа.

председник.

СТЕЧАЈ 162 1—2

за осп. *учитељице; забавиле и непопуно оспособљене учитеље*, које ће потписани у смислу закључка ЕШО. бр. 314./298. ех 1897. у привременом својству наместити у упражњена учитељска места у темишварској дијецези.

Плата: стан, огрев и најмање 300 фор. делом од епарх. фонда — једним делом евентуално у натури (у житу, кукурузу или земљи).

Рок стечаја 1. септембра по н., односно почетак школ. године.

У Темишвару 3. (15.) августа 1899.

Ђорђе Поповић

зам. еп. шк. референта.

СТЕЧАЈ 133 3—3

У *Текелијином будимпештанском стипендијском заводу* упражњена су за школ. год. 1899.—1900. *четири* питомачка места, на које се овим стечај отвара.

Сваки питомац ужива слободан стан у заводу, лечење, огрев, послугу и осветљење за 7

зимских месеци и 300 фор., ако слуша науке на универзитету или политехници, а 250 фор., ако је гимназиста VII. или VIII. разреда.

Од питомаца Текелијина завода тражи се ова квалификација: а) да је сирема и да је савршено здрав; б) да се добро владао и да је врло добар успех у наукама показао; в) да је грађанин земља круне св. Стевана, да је српске народности и православне вере; г) да је свршио барем VI. гимназијски разред или да је свршен реалац или да слуша правне, медицинске и филозофске или пак политехничке науке на свечулиштима у Будимпешти. Првенство — при избору — при једнакој квалификацији имају слушаоци факултетних наука.

Потражитељи на питомачка места дужни су да искажу ову квалификацију крштеним писмом сведоџбом о материјалном стању родитеља или потврђеном среском области; гимназијете и реалци сведоџбама о испиту зрелости; универзитетски слушаоци сведоџбом о испиту зрелости и сведоџбама односно колоквијама од последње две године.

Сваки питомац је прво условно изабран, док га заводски лечник не прегледа, да ли је телом и душом свршено здрав.

Молбенице се имају послати до 18. (30.) авг. 1899. год. Надзорништву Текелијина Завода у Будимпешти (Zöldfa utca 25. sz.)

У Будимпешти, 16. (28.) јула 1899. год.

Надзорништво Текелијина Завода.

С. О. 4152. през. ех 1899.

123 3—3

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај ради попуњења двају евентуално трију места у стипенд. закади пок. *Гавре Адамовића*.

Стипендија за ученике средњих школа износи год. 300 фор. а. вр. а за слушаоце свечулишних наука год. 400 фор. а. вр.

Стипендију ову могу добити сиромашни ученици српске народности православне вере, који су доброг владања, марљиви и добро се уче; ну сродници оснивачеви имају првенство.

Питомци ове закладе слушају своје науке у отачаственим заводима у Угарској, Хрватској и Славонији; ну могу их, уз благовремено получену дозволу од вис. кр. уг. министарства богочисти и јавне наставе, слушати и у иноземству.

Молитељи треба да поднесу своје молбенице *саборском одбору* у Карловцима најдуже до 3. (15.) септембра 1899. год., а ваља да приложи уз молбу: крштено писмо, школску сведоџбу, лечничку сведоџбу и сведоџбу сиромаштва.

У Карловцима 12. (25.) јула 1899. год.

Председништво

срп. прав. нар. цркв. саб. одбора.

ДРАЖБЕНА ОБЈАВА. 158 1—1

У смислу закључка црквеног одбора срп. прав. црквено-школске општине Земунске од 24. јануара (5. фебруара) 1899. расписује се овим јавна дражба на дан 12. (24.) августа у о. г. 3 сахата по подне у писарни ове црквене општине код свето-богородичне цркве ради продаје куће, број 438 у орачкој улици коју је свето-богородична црква путем легата од Драге Илић односно њене матере Аксеније Аћимовић наследила.

Условија су:

1. Купац је дужан прописане биљеге и преносну пристојбу сам сносити.

2. Купац има при довршењу дражбе од постигнуте своте најмање 400 фор. у готову одма положити а на остатак уз укњижену обвезницу 6% камате до целокупне исплате плаћати.

3.) Купац ступа у посед поменути куће по одобрењу главне скупштине и Арх. Адм. Одбора у Карловци.

Позивају се дакле сви они, који би ту кућу купути желели, да горњег дана на дражбу дођу,

Из седнице црквеног одбора држане у Земуну. 24. јануара (5. фебруара) 1899

Перовођа:

Тома Марковић

Председник:

Петар Петровић

СТЕЧАЈ. 159 1—3

На упражњено учитељско место у Бочару на српско-православној вероисповедној мешовитој школи овим се стечај расписује.

Плата је: 400 фор. у готовом, 40 фор. за пофторну школу, 20 фор. у име перовођства, слободан стан са вртом од 800□ хвати, 1/2 јутра ораће земље и сламе за огрев колико потребно буде. Од укупа где позван буде 1 фор.

Учитељ ће бити обвезан школском уредбом прописане предмете предавати, у цркви десну певницу водити, децу у црквеном појању обучавати и перовођске дужности вршити.

Општина жели, да се компетенти лично пријаве.

Рок стечају траје до 29. августа, када ће се и избор обавити.

У Бочару (Торонталска жупанија) 1. августа 1899. год.

Председништво.

ОГЛАС. 160 1—1

На основу овоодборског закључка од 1. (13.) авг. т. г. расписује се овим дражба на мањак за успоставу новог кора у овомесној цркви, који има бити од гвозђа, стајати на два гвоздена ступа, а утврђен на траверзама.

Браварски, зидарски и позлатарски посао са целокупним материјалом процењен је на 650 фор. а. вр.

Дражба ће се обавити 15. (27.) августа т. г. у 2 сата после подне у овом. школи.

У Голубинцима дне 3. (15.) августа 1899.

Председништво.

СТЕЧАЈ. 155 1—1

Овим се расписује стечај на учитељску штацију у Кетфељу. Плаћа је годишња: 400 фор., 3 хв. дрва, 10 фор. паушала, 4 јутра оранице на коју учитељ терете сноси и слободан стан. Од погребга где позван буде 1 фор. Осим законом прописаних дужности има повторну школу држати и у седницама перо водити. Проситељи могу бити само свршени приправници за ужу угарску, који имају своју молбу са исправама најдуже до Велике Госпојине о. г. месном школ. одбору поднети.

Из ванредне седнице месног школ. одбора држане у Кетфељу 10. јула 1899. г.

Драгољуб Вијатовић
приват. приправ. II. године
и привр. учитељ.

Марко Диндилов
председник
месног школ. одбора.

СТЕЧАЈ. 145 2—3

У смислу правила задужбине Атанасија П. Гереског расписује се овим стечај на једно стипендијско место по 150 ф. на годину.

Ову стипендију уживају само ученици ове гимназије, Срби правосл. вере из земаља угарске круне, но нису искључени ни Срби правосл. вере из Беча, Трста и краљевине Далмације.

Мољтељи имају поднети своје молбенице потписаној управи гимназијској најдаље до 8. (20.) септембра о. г. и прикључити им школске сведоџбе од последње две године, сведоџбу сиромаштва, сведоџбу лекарску и критено писмо.

Примедба. Осим тих стипендија издаје се сваке године из прихода од светосавских беседа припомоћ шеснаесторици сиромашних ученика ове гимназије по 100 ф. у месечним ратама по 10 фор. у напред.

У Новом Саду, 30. јунија 1899.

Васа Пушибрк
управитељ.

СТЕЧАЈ. 146 2—3

На српској православној вероисповедној школи у Толвадију у Темишварској епархији овим се стечај отвара, плата је учитељска 60 фор. 20 кибли чиста жита, од општине 1 ланац 1/3 земље, на коју ће дотични порезу плаћати, за перовођство 6 фор., при погребу где позван буде 40 новч., 2 хвата тврдых дрва, стан с баштом, а остало допунће се до 300 фор. од епарх. школске власти. — Учитељу у дужност спада све прописане предмете предавати као и на сваком богослужењу у десној певници појати, исто тако и децу у црквеном пјенију обучавати.

Компетовати могу само оспособљени учитељи или учитељице.

Рок стечају 15. августа по стар. кал., када ће се и избор обавити. Молбенице ваља слати на долепотписаног.

У Толвадију дана 18. (30.) јула 1899.

Председништво.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ГИМНАЗИЈСКА ОБЈАВА. 152 2—3

Школска година 1899./900. почиње 1. септембра по нов.; 29. 30. 31. августа одржаће се поправни испити, уписиваће се ученици и примати у I. разред, који докажу крштеним писмом (а сви, и стари и нови, ваља да га донесу) да су навршили 10. годину, и положи пријамни испит.

У остале разреде примаће се на темељу школске сведоџбе.

Уписнину ф. 2-10 плаћају само који први пут ступају у гимназију; школарину 12 ф. на год. сви, и у почетку по 1 фор. на библиотеку и по 1 фор. у фонд за набавку лекова болесним а сиромашним ученицима.

Ученици похвалног владања и доброг успеха у наукама могу поднети молбеницу, последњу школску сведоџбу и сведоџбу сиромаштва, која не сме бити старија од године дана, преко Управе гимназијском патронату до конца месеца септембра ради опроста од плаћања школарине. А могу бити опростени само доиста сиромашни ученици са сведоџбом I. реда с одликом, доброга I. реда без и једне оцене „довољан“, и то само за једну годину односно за један тецај, ако би дотични ученик пао у II. ред. Првошколцима не опрашта се школарина за I. семестар.

Необлигатни предмети (музика, француски и мађарски језик) предају се бесплатно ученицима од IV. до VIII. разреда; гимнастика и армонично појање и певање свима способнима. Родитељима је дужност да своју децу сами доведу, и да им поведе стан у споразуму са управом.

У Карловцима, 8. августа 1899.

Управа.

СТЕЧАЈ. 135 3—3

Овим се расписује стечај на два учитељска упражњена места на срп. вероисповедним школама у Срп. Елемиру.

Плата је једном учитељу 1100 круна у готовом новцу, 4 јутра ораће земље, на коју учитељ све терете плаћа, 16 круна у име паушала.

Плата је другом учитељу 800 круна у готовом новцу, 80 круна у име пофторне школе 40 круна за перовођество, 16 круна у име паушала, осим тога има сваки учитељ стан са баштом 3 собе, кухињом и 4 фата сламе.

Дужност је изабраних учитеља све прописане предмете предавати, децу цркв. појању обучавати, и при сваком богослужењу певницу држати.

Разреде ће доделити месни школ. одбор у споразуму са изабраним учитељима, а изабрати ће бити они, који су из мађарског језика оспособљени.

Рок стечају истиче 22. августа по ст. к., а тада ће се и избор одржати. Лична пријава ће се узети у обзир.

Из седнице срп. прав. школ. одбора држане у Срп. Елемиру 11. (23.) јула 1899. год.

Месни школ. одбор.

Ad III. C. 119. 132. и 192. ex 1899.

151 2—3

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења упражњеног катихетско-професорског места у срп. учитељској школи горњо-карловачкој отвара се стечај.

Катихета ће имати дужност предавати: веронауку, црквено пјеније и црквено-словенски језик а по околностима и други који наставни предмет тако да испуни седмично 20 часова.

На ово место могу компетовати Срби православне вере, који су успешно свршили науке у православној богословији, но првенство ће имати оно свештено лице, које је уредбом светог архијерејског синода од 21. септембра 1895. бр. М. 618 син. 33. за средње школе прописани вероучитељски испит оспособљења с успехом положило. За случај ако таквих оспособљених компетената не би било, има ће дотични постављени за годину дана положити горњом уредбом прописани вероучитељски испит.

Оспособљени катихета ће се у смислу школске уредбе сматрати за две године дана службовања као привремено постављен, а суплент се у опште поставља у привременом својству.

Са горњим местом, скопчана је годишња плата од 1000 фор. а. вр. и 10 % исте плате у име станарине, после сваких пет година успешне непрекидне службе, годињаш повишица од 100 фор. а. вр., а после 30 година службовања мировина у износу постигнуте плате. Ако постављени није у горњем смислу потпуно оспособљен, има ће суплентску плату од годишњих 800 фор, а вр.

Молбенице своје којима се имају приложити: крени лист, сведочанство о свршеним наукама и односно о оспособљењу, сведоџба о досадањем службовању и најпосле о религиозно-моралном поведењу — ваља да компетенти поднесу школском савету најдаље до 19 (31.) августа 1899. год.

Из седнице срп. прав. нар. школског савета, држане у Карловцима 23. јула (4. августа) 1899. год.

Председништво

срп. прав. нар. школског савета.

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 157 1—1

Уписивање ученица у српску вишу девојачку школу у Панчеву за идућу школу 1899./1900. годину почиње 1. септембра, и траје до 3. септ. по нов. кал., а 7. истога месеца почињу редовна предавања.

У ову школу примају се девојчице, које су навршиле 10-у годину живота свога, а свршиле су четири разреда основ. нар. школе најмање са довољним успехом, или које покажу на пријемном испиту успех, који одговара успеху из четири разреда основ. нар. школе.

Ученице из V. и VI. разреда основ. нар. школе могу бити примљене у старије разреде ове школе, ако на пријемном испиту покажу, да су научиле бар са довољним успехом и по плану за срп. више дев. школе све оно што би у претходном разреду у срп. вишој дев. школи имале научити.

Ученице, које први пут у овај завод ступе, плаћају 1. фор. (2 круне) уписнине а осим тога плаћа свака ученица у име школарине за целу годину 5 фор. (10 круна), односно 2 фор. 50 нов. (5 круна) по течају. Осим тога дужна је свака ученица без разлике да при уписивању положи још 15 новч. (30 потура) као прилог у државни мировински учитељски фонд.

Сиромашне а добре ученице, ако своје сиромаштво званичном сведочбом истражу, могу бити од школарине ослобођене. Поред тога оваке ученице могу још и у новцу добити приномећи из фонда за сир. ученице овога завода

На основу дозволе велел. Школ. Савета предаје се на овој школи у III. и IV. разреду још и латински језик као необавезан предмет ученицама; које би можда продужиле науке на средњим и вишим заводима.

Који родитељи или старатељи желе своје женско дете довести овамо, умољавају се, да понесу собом детиње крштено писмо, школску сведоцбу од последње године као и уверење, да су детету у своје време каламљене богиње. *Даље се родитељи са стране умољавају, да се у погледу стана и прешитања изволе обратити на ујаву ове школе, која ће им у ту цел више ближ и одличнијих кућа препоручити.*

Од ученица из Срема и других крајева, где се не учи мађарски језик, иште се, да из овог предмета још пре уписивања науче писменицу, и да знају бар читати и писати.

У Панчеву 1. авг. 1899.

У права

српске више девојачке школе.

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 156 1—2

У српској вишој девојачкој школи сомборској почеће се 1899/900, школске година 20. августа по старом календару. Тога и другог дана држаће се: пријемни, поправни и приватни испити.

Уписивање ученица траје 22. и 23. августа.

У I. разред примају се ученице, које су навршиле 10. годину живота и које су с добрим успехом свршиле IV. раз. осн. нар. школе.

Ученице из V. и VI. раз. осн. нар. школе могу бити примљене у II. и III. разред ове школе, ако претходно положе пријемни испит их предмета, што су прописани за I односно за II. разред ове школе.

При уписивању ученица тражи се школска сведоцба од последње године.

Школарина се не плаћа. Све ученице редовне и приватне, плаћају 1 фор. уписнине, која иде у благајну српске црквене општине и 15 нов. као прилог у државни мировински фонд.

У Сомбору 30. јунија 1899. год.

У права

српске више девојачке школе Сомборске.

СТЕЧАЈ. 147 2—3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место срп. прав. вероисповедне основне школе у Шумберку.

Плата за редовну и пофторну школу 340 ф., за перовођство награда од 10 фор., од великог укупа 50 нов., од малог 25 нов., од венчанице 50 нов., шестхвати тврди дрва којима се и школа граје стап са две патосане собе, спајз, подрум и врт од 240□хвати и оранице 2000□хвати.

Учитељу снада у дужност у цркви при сваком богослужењу појати и школском уредбом прописане предмете у школи предавати. Компетовати могу, само они који имају потпуну квалификацију и који су из мађарског језика испит положили. Рок стечају 29. август (Усјекеваније).

Из седнице школског одбора држане у Шумберку 20. јула (1. августа) 1899. год.

Симеон Ластић

Јоца Бугарић

перовођа.

шк. председник.

ОБЈАВА. 150 2—3

Будућа школ. година 1899.—1900. почеће 1. септембра по рим. кал.

Ученици, који први пут у гимнасију ступају, морају исказати сведоцбом, да су свршили главну основну школу, и сваки ученик без разлике, кад дође да се упише, има донети са собом сведоцбу школску од последње године, крштено писмо и сведоцбу, да је у смислу XXII. зак. чл. од год. 1887. накаламљен.

Од школарине могу бити опроштени само они, који докажу сведоцбом сиромаштва, да су сиромашни, и сведоцбом школском, да се добро владају и добро успевају.

Поновни испити држаће се 31. августа.

У Новом Саду, 30. јунија 1899.

Васа Пушибрк

управитељ.

Бр 1/24 школ. одбор. ех 1899.

139 3—3

СТЕЧАЈ.

На новоустановљеној централној, а по потреби и орталној паралелној срп правосл. вероисповедној основној мешовитој евентуално мушкој школи отвара се овим стечај за једно учитељско место у Меленцима.

Плата учитеља је: 400 фор. годишње, слободан и по пропису стан у природи и огрева у слами колико преко зиме треба.

Дужности су школском уредбом прописане. Рок пријаве траје до 29. августа т. г. када ће се и избор обавити.

Месни школски одбор задржава себи право по потреби да изабраног учитеља и у други који разред преместити може.

Из седнице школског одбора држане у Меленцима 15. (27-) јула 1899. год.

Стева Марјански
председник.

СТЕЧАЈ. 154 2—2

На учитељско место у Парцу ($\frac{1}{2}$ сата на жељезници до Темшвара). Рок 15. августа када ће се и избор обавити.

Плата 300 фор. и прописан стан с баштом од 1000□ хвати, од погребга где буде позван 50 новч.

Дужности су прописане уредбама и наребама. Само се прописано оспособљени узимају у обзир.

Из седнице школског одбора у Парцу 25. јула 1899. год.

Жива Гојков
председник.

СТЕЧАЈ. 153 2—3

На упражњено место учитељице на српској вероисповедној основној *женској* централној школи III. и IV. разреда у Меленцима овим се расписује стечај.

Плата је учитељици: 400 ф., стан у природи или у име стана 100 ф., годишње и огрева колико потроши преко зиме.

Дужности су школском уредбом прописане. Рок пријаве траје до 29. августа т. г. када ће се и избор обавити.

Из седнице школског одбора држане у Меленцима 15. (27-) јула 1899. год.

Стева Марјански
председник.

СТЕЧАЈ. 143 3—3

Услед дозволе Епарх. Школ. Одбора нам под бр. 150/95. ех 1899. год. овим се расписује стечај на учитељско место. — Плата је 300 фор. за посведневну школу, 40 фор. за недељну, три хвата тврдих дрва, стан по пропису школске уредбе са баштом и $\frac{1}{2}$ ланца земље изван села, приходи од венчања 50 нов., од великог укопа 50 нов., од малог укопа 20 нов., од парастоса 50 нов. — Дужности су школском уредбом прописане. — Компетовати могу оспособљени учитељи и то који су испит из мађарског језика положили. — Изабрани је дужан приликом сваког богослужења у цркви појати и уз свештеника приликом функција суделовати, децу црквеном појању обучавати. — Рок је стечају 22. августа када ће се после подне у 2 сахата избор обавити.

Из седнице школског одбора држане 11. (23-) јула 1899. год. у Борјаду (барања ђ. Német Bóly)

Председништво.

СТЕЧАЈ. 141 3—3

Овим се у Срп. Неузини (тор. жуп.) на упражњено мушко IV. разредној школи стечај на учитељско место отвара.

Плата је: 400 фор. 4 ланца ораће земље, на коју учитељ како државне тако и општинске терете сноси, 4 хвата тврдих дрва, слободан стан, који се састоји из две собе, кујне, коморе и баште од 200□ хвати, у име писаћег прибора 5 фор., од погребга има 1 фор.

Дужности су школском уредбом прописане. Компетовати могу оспособљени учитељи, који имају испит из мађарског језика. Изабрани је дужан уз горњу наплату пофторну школу држати, приликом сваког богослужења десну певницу држати, децу цркв. појању обучавати и у цркв. општ. седницама перо водити.

Рок овом стечају траје до 15. (27-) августа о. г. када ће се и избор обавити. — Првенство имају они, који се лично пријаве и у св. цркви упоје.

Молбенице са потребним сведоцима имају се слати потписаном председнику.

Из седнице српског вероисповедног школског одбора оржане у Срп. Неузини 20. јула (1. августа) 1899.

Мита Николић
председник школ. одбора.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом талку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч. Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима.